Republica Moldova

GUVERNUL

HOTĂRÂRE Nr. HG489/2026
din 26.08.2026

cu privire la aprobarea Regulamentului de punere în aplicare a Cerului unic european

Publicat : 10.09.2026 în MONITORUL OFICIAL Nr. 440-443 art. 504 Data intrării în vigoare

UE

În temeiul art.6 alin.(3) lit. a) din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 95-104, art. 189), cu modificările ulterioare, și al Legii nr. 112/2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 185-199, art. 442), Guvernul HOTĂRĂŞTE:

Prezenta hotărâre transpune parțial Regulamentul (UE) 2024/2803 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2024 privind punerea în aplicare a Cerului unic european, CELEX: 32024R2803, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L din 11 noiembrie 2024.

1. Se aprobă Regulamentul de punere în aplicare a Cerului unic european (se anexează).

2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data de 31 decembrie 2028.

PRIM-MINISTRU Vasile TOFAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,

ministrul infrastructurii

și dezvoltării regionale Vladimir Bolea

Nr. 489. Chişinău, 26 august 2026.

Aprobat

prin Hotărârea Guvernului nr. 489/2026

REGULAMENT

de punere în aplicare a Cerului unic european

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Secțiunea 1

Obiectul și domeniul de aplicare

1. Regulamentul de punere în aplicare a Cerului unic european (denumit în continuare *Regulament)* stabilește crearea și funcționarea eficientă a Cerului unic european cu scopul de a consolida standardele de siguranță a traficului aerian, de a contribui la dezvoltarea durabilă a sistemului de transport aerian și de a îmbunătăți performanța generală a managementului traficului aerian și a serviciilor de navigație aeriană pentru traficul aerian general în Europa, în vederea îndeplinirii cerințelor tuturor utilizatorilor spațiului aerian. Cerul unic european cuprinde o rețea paneuropeană coerentă, un spațiu aerian tot mai integrat, sisteme de management al rețelei și de management al traficului aerian bazate pe siguranță, eficiență, interoperabilitate și modernizare tehnologică, în folosul tuturor utilizatorilor spațiului aerian, al cetățenilor și al mediului.

2. Aplicarea prezentului Regulament nu aduce atingere suveranității Republicii Moldova asupra spațiului său aerian și nici cerințelor referitoare la ordinea publică, siguranța publică și obiectivele din domeniul apărării, prevăzute la pct. 88.

2.1. Prezentul Regulament nu vizează operațiunile militare și instruirea militară.

2.2. Se asigură coordonarea cu autoritățile militare pentru identificarea și abordarea impactului potențial al aplicării prezentului Regulament asupra activităților militare.

3. Aplicarea prezentului Regulament nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor Republicii Moldova prevăzute în Convenția privind aviația civilă internațională, semnată la Chicago la 7 decembrie 1944 și ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 97/1994 (denumită în continuare *Convenția de la Chicago).*

4. Prezentul Regulament urmărește, în domeniile pe care le reglementează, să sprijine Republica Moldova în îndeplinirea obligațiilor care decurg din Convenția de la Chicago, prin crearea unei baze comune de interpretare și aplicare unitară a dispozițiilor acestei convenții, precum și prin asigurarea faptului că respectivele dispoziții sunt luate în considerare în mod corespunzător în prezentul Regulament și în normele elaborate pentru punerea în aplicare a acestuia.

5. Prezentul Regulament se aplică spațiului aerian în care Republica Moldova este responsabilă pentru furnizarea de servicii de trafic aerian.

Secțiunea a 2-a

Noțiuni

6. În sensul prezentului Regulament se aplică următoarele noțiuni:

6.1. *serviciu de control de aerodrom* – serviciu de control al traficului aerian *(ATC)* pentru traficul de aerodrom;

6.2. *serviciu de informare aeronautică (AIS)* – serviciu, stabilit în cadrul unei zone de acoperire definită, responsabil cu furnizarea informațiilor și a datelor aeronautice necesare pentru siguranța, regularitatea și eficiența navigației aeriene;

6.3. *agenție* – Agenția Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației *(AESA);*

6.4. *furnizor de servicii de navigație aeriană* – entitate de drept public sau privat care furnizează unul sau mai multe servicii de navigație aeriană pentru traficul aerian general;

6.5. *servicii de navigație aeriană (ANS)* – servicii de trafic aerian, servicii de comunicații, navigație și supraveghere *(CNS)*, inclusiv servicii care amplifică semnalele emise de sateliții din constelațiile principale ale GNSS în scopul navigației aeriene, servicii meteorologice aeronautice *(MET)*, servicii de informare aeronautică (AIS) și servicii de date de trafic aerian *(ADS)*;

6.6. *serviciu de control al traficului aerian (serviciu ATC)* – serviciu furnizat în scopul:

6.6.1. de a preveni coliziunile:

6.6.1.1. între aeronave;

6.6.1.2. pe suprafața de manevră, între aeronave și obstacole;

6.6.2. de a fluidiza și menține un flux ordonat al traficului aerian;

6.7. *servicii de date de trafic aerian (ADS)* – servicii care constau în colectarea, agregarea și integrarea datelor operaționale provenite de la furnizorii de servicii de supraveghere, de la furnizorii de MET și AIS și de funcții de rețea, precum și de la alte entități relevante care generează date operaționale, și în furnizarea de date prelucrate în scopuri legate de controlul traficului aerian și de managementul traficului aerian;

6.8. *management al fluxului de trafic aerian (ATFM)* – funcție stabilită cu scopul de a contribui la un flux de trafic aerian sigur, ordonat și rapid care acoperă întreaga traiectorie de zbor, asigurând utilizarea la maximum a capacității ATC și compatibilitatea dintre volumul traficului și capacitățile declarate de către furnizorii de servicii de trafic aerian corespunzători;

6.9. *management al traficului aerian (ATM)* – ansamblul funcțiilor și serviciilor de la bordul aeronavelor și de la sol, și anume servicii de trafic aerian, managementul spațiului aerian și managementul fluxului de trafic aerian, inclusiv proiectarea procedurilor de zbor, necesare pentru a asigura mișcarea sigură și eficientă a aeronavelor în toate fazele lor de

operare;

6.10. *servicii de trafic aerian* – diferitele servicii de informare a zborurilor, servicii de alarmare și servicii consultative de trafic aerian, precum și servicii ATC, și anume servicii de control regional, de apropiere și de aerodrom;

6.11. *bloc de spațiu aerian* – spațiu aerian cu dimensiuni definite în spațiu și timp, constând în una sau mai multe structuri de spațiu aerian, în interiorul căruia sunt furnizate servicii de navigație aeriană;

6.12. *management al spațiului aerian* – funcție de planificare și de monitorizare cu obiectivul primar de a optimiza utilizarea spațiului aerian disponibil prin repartizarea dinamică a timpului și, uneori, prin segregarea spațiului aerian între diferitele categorii de utilizatori ai spațiului aerian, pe baza cerințelor pe termen scurt;

6.13. *structură de spațiu aerian* – volum specific de spațiu aerian definit în scopul de a asigura operarea optimă și în condiții de siguranță a aeronavelor;

6.14. *utilizatori ai spațiului aerian* – operatori de aeronave operate conform normelor de trafic aerian general;

6.15. *serviciu de alarmare* – serviciu furnizat pentru înștiințarea organizațiilor relevante cu privire la aeronavele care necesită acțiuni de căutare și salvare și pentru asistarea respectivelor organizații conform necesităților;

6.16. *serviciu de control de apropiere* – serviciu ATC pentru zborurile controlate care sosesc sau pleacă;

6.17. *serviciu de control regional* – serviciu ATC pentru zborurile controlate în regiuni de control;

6.18. *valoare de referință* – valoare definită în scopul de a stabili obiectivele de performanță și estimată pe baza costurilor reale sau a costurilor unitare reale din cursul anului care a precedat începutul perioadei de referință relevante;

6.19. *grup de referință* – grup de furnizori de servicii de trafic aerian cu un mediu economic și operațional similar;

6.20. *valoare obținută prin defalcare* – valoare care se obține, pentru un anumit furnizor de servicii de trafic aerian, prin defalcarea la nivelul unuia sau mai multor furnizori de servicii de trafic aerian a unui obiectiv de performanță stabilit la nivelul Uniunii Europene și care servește drept referință pentru a evalua dacă obiectivul de performanță stabilit în proiectul de plan de performanță corespunde cu obiectivul de performanță la nivelul Uniunii Europene;

6.21. *certificat* – certificat astfel cum este definit în Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 (denumit în continuare *Codul aerian*);

6.22. *serviciu de informații comune (CIS)* – serviciu care constă în diseminarea de date statice și dinamice pentru a face posibilă furnizarea de servicii U-space pentru

managementul traficului în cazul aeronavelor fără pilot la bord;

6.23. *spațiu aerian U-space* – zonă geografică UAS desemnată în care nu pot avea loc operațiuni UAS decât cu sprijinul serviciilor U-space;

6.24. *serviciu U-space* – serviciu care se bazează pe servicii digitale și pe automatizarea funcțiilor, conceput pentru a sprijini accesul sigur, securizat și eficient al unui număr mare de UAS la spațiul aerian U-space;

6.25. *furnizor de servicii U-space* – orice persoană juridică ce furnizează servicii U-space;

6.26. *servicii de comunicații* – servicii aeronautice fixe și mobile care permit comunicațiile sol-sol, aer-sol și aer-aer în scopuri legate de ATC;

6.27. *componente* – mijloacele fixe, cum ar fi elementele de hardware, precum și mijloacele necorporale, cum ar fi programele software, de care depinde interoperabilitatea rețelei europene de management al traficului aerian *(EATMN);*

6.28. *regiune de control* – spațiu aerian controlat care se întinde în sus de la o limită specificată deasupra suprafeței solului;

6.29. *proces decizional în colaborare* – proces în care deciziile sunt luate pe baza interacțiunii și a consultării cu autoritățile relevante ale statelor membre, cu părțile operaționale interesate și cu alte entități, după caz, și al cărui scop este ajungerea la un consens;

6.30. *servicii transfrontaliere* – servicii de navigație aeriană furnizate într-un stat membru de un furnizor de servicii al cărui sediu principal de activitate este într-un alt stat membru;

6.31. *declarație* – în scopul managementului traficului aerian și al serviciilor de navigație aeriană, orice declarație scrisă pe răspunderea exclusivă a unei persoane fizice sau juridice, prin care se confirmă faptul că sunt îndeplinite cerințele aplicabile din Codul aerian și din actele sale de punere în aplicare referitoare la o persoană fizică sau juridică, un produs, o piesă, un echipament neinstalat, un echipament pentru controlul de la distanță al aeronavelor fără pilot la bord, un echipament de aerodrom cu impact asupra siguranței, un sistem ATM/ANS, o componentă ATM/ANS sau un echipament de pregătire sintetică pentru zbor;

6.32. *configurarea structurilor de spațiu aerian* – proces care asigură dezvoltarea și implementarea unor capabilități și tehnici avansate de navigație, a unor rețele de rute îmbunătățite și a sectorizării aferente, a unor structuri de spațiu aerian optimizate și a unor proceduri ATM de consolidare a capacităților;

6.33. *zonă tarifară de rută* – volum de spațiu aerian care se întinde de la sol până la spațiul aerian superior inclusiv, în care sunt furnizate servicii de navigație aeriană de rută și pentru care este stabilită o bază de cost unică;

6.34. *EUROCONTROL* – Organizația Europeană pentru Siguranța Navigației Aeriene, înființată prin Convenția Internațională din 13 decembrie 1960 privind cooperarea pentru siguranța navigației aeriene;

6.35. *rețeaua europeană de management al traficului aerian (EATMN)* – ansamblu de sisteme care fac posibilă furnizarea serviciilor de navigație aeriană în Uniunea Europeană, inclusiv interfețele la frontierele cu țări terțe;

6.36. *Planul general european pentru ATM* – foaia de parcurs convenită pentru modernizarea ATM în vederea atingerii obiectivelor de performanță ale Cerului unic european;

6.37. *utilizarea flexibilă a spațiului aerian* – concept de management al spațiului aerian, în conformitate cu descrierea OACI, bazat pe principiul fundamental conform căruia spațiul aerian nu ar trebui să fie desemnat ca spațiu aerian strict civil sau militar, ci ar trebui să fie considerat un continuum în care trebuie să fie satisfăcute cerințele tuturor utilizatorilor în măsura posibilului;

6.38. *serviciu de informare a zborurilor* – serviciu furnizat în scopul de a oferi indicații și informații utile pentru desfășurarea sigură și eficientă a zborurilor;

6.39. *proiectarea procedurilor de zbor* – toate activitățile relevante pentru proiectarea unei proceduri de zbor instrumental;

6.40. *trafic aerian general* – toate mișcările aeronavelor civile, precum și toate mișcările aeronavelor de stat (inclusiv ale aeronavelor folosite pentru servicii militare, vamale și de poliție) atunci când respectivele mișcări sunt realizate în conformitate cu procedurile OACI;

6.41. *reguli de zbor instrumental (IFR)* – regulile care permit ca o aeronavă echipată cu echipamente de navigație adecvate rutei să fie pilotată în conformitate cu cerințele aplicabile operațiunilor aeriene;

6.42. *mișcări de transport aerian pe an efectuate conform IFR* – suma decolărilor și aterizărilor efectuate în conformitate cu IFR, calculată ca medie anuală pe cei trei ani calendaristici anteriori anului în care trebuie să fie prezentat proiectul de plan de performanță;

6.43. *interoperabilitate* – o serie de proprietăți funcționale, tehnice și operaționale necesare sistemelor și componentelor EATMN și procedurilor pentru operarea acesteia, pentru a permite funcționarea sigură, continuă și eficace a EATMN;

6.44. *servicii meteorologice aeronautice (MET)* – infrastructurile și serviciile care furnizează prognoze, avertizări, buletine și observații meteorologice în scopul navigației aeriene, precum și orice alte informații și date meteorologice furnizate de state pentru a fi utilizate în navigația aeriană;

6.45. *autoritate națională competentă* – Autoritatea Aeronautică Civilă din Republica Moldova, desemnată de Guvernul Republicii Moldova conform Hotărârii Guvernului nr.

133/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile, care posedă competențele necesare și responsabilități alocate pentru îndeplinirea sarcinilor legate de certificare, de supraveghere și de asigurarea respectării legii în conformitate cu Codul aerian și cu actele de punere în aplicare adoptate în temeiul acestuia;

6.46. *autoritate națională de supraveghere* – Autoritatea Aeronautică Civilă din Republica Moldova, desemnată de către Guvernul Republicii Moldova conform Hotărârii Guvernului nr.133/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile, pentru realizarea sarcinilor prevăzute la capitolul II secțiunea a 2-a din prezentul Regulament, în conformitate cu articolul 7 din Codul aerian;

6.47. *servicii de navigație* – infrastructurile și serviciile care furnizează aeronavelor informații referitoare la poziționare și sincronizare;

6.48. *criză de rețea* – incapacitatea de a furniza servicii de management al traficului aerian sau de navigație aeriană la nivelul necesar, având drept consecință o pierdere majoră de capacitate a rețelei, un dezechilibru major între capacitatea rețelei și cerere sau o întrerupere semnificativă a fluxului de informații într-una sau mai multe părți ale rețelei ori a integrității uneia sau mai multor părți ale rețelei, ca urmare a unei situații neobișnuite sau neprevăzute;

6.49. *administrator de rețea* – entitate desemnată de Comisia Europeană, căreia i-au fost încredințate sarcinile necesare pentru a contribui la executarea funcțiilor de rețea;

6.50. *plan de administrare a rețelei (NOP)* – plan elaborat prin intermediul procesului decizional în colaborare în vederea implementării, la nivel operațional, a obiectivelor funcțiilor de rețea și pentru a contribui la obiectivele de performanță;

6.51. *plan strategic al rețelei (NSP)* – un plan stabilit prin procesul decizional în colaborare în scopul dezvoltării pe termen lung a rețelei;

6.52. *trafic aerian operațional* – toate zborurile care nu sunt supuse regulilor stabilite pentru traficul aerian general și pentru care autoritățile naționale competente au stabilit norme și proceduri;

6.53. *date operaționale* – informații care privesc toate etapele de zbor și sunt necesare în scopuri operaționale furnizorilor de servicii de navigație aeriană, utilizatorilor spațiului aerian, operatorilor aeroportuari și altor părți interesate;

6.54. *părți operaționale interesate* – utilizatorii civili și militari ai spațiului aerian, furnizorii civili și militari de servicii de navigație aeriană și operatorii aeroportuari;

6.55. *plan de performanță* – un plan care urmărește îmbunătățirea performanței serviciilor de navigație aeriană și a funcțiilor de rețea;

6.56. *punere în funcțiune* – prima utilizare operațională după instalarea inițială sau modernizarea unui sistem;

6.57. *rețea de rute* – rețea de rute specificate pentru canalizarea fluxului traficului

aerian general necesară pentru furnizarea de servicii ATC;

6.58. *faza de definire a SESAR* – faza care cuprinde stabilirea și actualizarea viziunii pe termen lung a proiectului „Cercetare și Inovare în Sistemele de Trafic Management” *(Single European Sky – ATM Research* – în continuare *SESAR),* a conceptului operațional corespunzător care să permită îmbunătățiri în fiecare fază de zbor, a modificărilor operaționale esențiale necesare în cadrul EATMN și a priorităților necesare la nivel de dezvoltare și de implementare;

6.59. *faza de implementare a SESAR* – fazele succesive de industrializare și de implementare, în cursul cărora se desfășoară următoarele activități: standardizarea, producția și certificarea echipamentelor de la sol și de la bord și a proceselor aferente necesare pentru implementarea soluțiilor SESAR (industrializarea); și achiziția, instalarea și punerea în funcțiune a echipamentelor și a sistemelor bazate pe soluții SESAR, inclusiv procedurile operaționale asociate (implementarea);

6.60. *faza de dezvoltare a SESAR* – faza în cursul căreia se desfășoară activități de cercetare, dezvoltare și validare menite să ofere soluții SESAR mature;

6.61. *proiect SESAR* – proiect de modernizare a managementului traficului aerian în Europa, care urmărește să furnizeze Uniunii o infrastructură foarte performantă, standardizată și interoperabilă de management al traficului aerian și care constă într-un ciclu de inovare ce include faza de definire a SESAR, faza de dezvoltare a SESAR și faza de implementare a SESAR;

6.62. *soluție SESAR* – rezultat ce poate fi implementat al fazei de dezvoltare a SESAR care introduce proceduri operaționale sau tehnologii standardizate și interoperabile noi sau îmbunătățite;

6.63. *servicii de supraveghere* – infrastructurile și serviciile utilizate pentru a determina poziția fiecărei aeronave pentru eșalonarea în condiții de siguranță;

6.64. *sistem* – totalul componentelor de la bord și de la sol, precum și echipamentele aflate în spațiu, care oferă suport serviciilor de navigație aeriană pentru toate fazele de zbor;

6.65. *zonă tarifară terminală* – aeroport sau grup de aeroporturi situate pe teritoriul unui stat membru sau al unor state membre, în care sunt furnizate servicii de navigație aeriană terminală și pentru care este stabilită o bază de cost unică;

6.66. *modernizare* – orice schimbare de natură să modifice caracteristicile operaționale ale unui sistem;

6.67. *utilizarea structurilor de spațiu aerian* – modul în care structurile de spațiu aerian sunt utilizate din punct de vedere operațional și care trebuie să fie înțeles ca având un sens diferit față de managementul spațiului aerian, astfel cum este definit la pct. 6.12.

Capitolul II

AUTORITĂȚI NAȚIONALE DE SUPRAVEGHERE

Secțiunea 1

Desemnarea, stabilirea și cerințele aplicabile

autorităților naționale de supraveghere

7. Autoritatea Aeronautică Civilă este autoritatea națională de supraveghere responsabilă de exercitarea atribuțiilor și sarcinilor prevăzute de prezentul Regulament, în conformitate cu prevederile Codului aerian.

8. Autoritatea națională de supraveghere își exercită competențele în mod imparțial, independent și transparent și este organizată, dotată cu personal, gestionată și finanțată corespunzător.

9. Fără a aduce atingere pct. 7, autoritatea națională de supraveghere este independentă din punct de vedere organizațional, ierarhic și decizional față de orice furnizor de servicii de navigație aeriană și este distinctă din punct de vedere juridic sau funcțional de furnizorii de servicii de navigație aeriană.

10. În plus, furnizorii de servicii de navigație aeriană nu au nicio putere de decizie în ceea ce privește alocarea bugetului autorității naționale de supraveghere.

11. În cazul în care ar apărea o situație în care autoritatea națională de supraveghere nu mai este distinctă din punct de vedere juridic de un furnizor de servicii de navigație aeriană, organul central de specialitate în domeniul aviației civile, la solicitare, poate informa Comisia Europeană cu privire la măsurile pe care le-a luat pentru a se asigura că autoritatea națională de supraveghere îndeplinește cerințele menționate la pct. 9 și documentează modul în care este obținută independența autorității, demonstrând caracterul efectiv al independenței respective. În acest scop, în cazul în care autoritatea națională de supraveghere și furnizorul de servicii de navigație aeriană fac parte din aceeași administrație, autoritatea națională de supraveghere nu solicită, nici nu acceptă instrucțiuni de la un nivel ierarhic al administrației respective care are autoritate asupra furnizorului de servicii de navigație aeriană, în ceea ce privește sarcinile care îi revin în temeiul pct. 17-23 și deciziile aferente.

12. Autoritatea Aeronautică Civilă combină calitatea de autoritate națională de supraveghere și de autoritate națională competentă, asigurând că deciziile legate de sarcinile atribuite autorității naționale de supraveghere în temeiul prezentului Regulament sunt luate independent de celelalte sarcini atribuite autorității comune.

13. Autoritatea națională de supraveghere este reprezentată, pentru aspectele legate de sarcinile prevăzute la pct. 17-23, într-un mod care să asigure independența deciziilor sale.

14. Fără a aduce atingere cadrului normativ național privind recrutarea funcționarilor publici, autoritatea națională de supraveghere asigură că personalul, inclusiv personalul temporar, este recrutat prin proceduri de recrutare clare și transparente, care să

îi asigure independența, și că personalul autorității naționale de supraveghere este selectat pe baza unor calificări specifice, inclusiv pe baza unei competențe adecvate și a experienței relevante, sau urmează o formare corespunzătoare pentru îndeplinirea eficace a sarcinilor prevăzute la pct. 17-23.

15. Pentru a se evita conflictele de interese în ceea ce privește personalul, inclusiv persoanele care iau decizii ca urmare a exercitării competențelor prevăzute în capitolul III, astfel încât autoritatea națională de supraveghere să poată îndeplini sarcinile prevăzute la pct. 17-23 în mod independent, se aplică prevederile Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

16. Fără a aduce atingere prevederilor Metodologiei privind baza de calcul și aprobare a taxelor pentru serviciile aeroportuare și de navigație aeriană, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 476/2016, autoritatea națională de supraveghere se asigură că dispune de resursele financiare și capacitățile necesare pentru îndeplinirea sarcinilor prevăzute la pct. 17-23 în mod eficient și în timp util.

Secțiunea a 2-a

Sarcinile autorității naționale de supraveghere

17. Autoritatea națională de supraveghere îndeplinește sarcinile conform prezentului Regulament, prevederilor Codului aerian și actelor sale de punere în aplicare adoptate în temeiul acestora. În special:

17.1. evaluează și supraveghează îndeplinirea cerințelor privind soliditatea financiară, răspunderea, acoperirea prin asigurare, regimul de proprietate și structura organizațională astfel cum este stabilit conform Regulamentului privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative pentru furnizorii de management al traficului aerian și serviciilor de navigație aeriană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 119/2023;

17.2. verifică respectarea și îndeplinirea cerințelor naționale în materie de securitate și de apărare de către furnizorii de servicii menționați la pct. 29 subpct. 29.2 și pct. 44 subpct. 44.4, cu excepția cazului în care această sarcină este atribuită altei autorități;

17.3. fără a aduce atingere prevederilor Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice și ale Legii nr.74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale, contribuie, atunci când este relevant, la aplicarea corectă a cerințelor în materie de achiziții publice, în conformitate cu pct. 38-46;

17.4. evaluează și aprobă stabilirea prețurilor pentru furnizarea serviciului CIS, în conformitate cu pct. 47-53;

17.5. pune în aplicare și monitorizează sistemele de performanță și de tarifare în conformitate cu sarcinile care le revin în temeiul pct. 54-59 și 61-64 și în limitele acestor sarcini, precum și în conformitate cu actele de punere în aplicare menționate la pct. 60 și 65;

17.6. supraveghează respectarea și implementarea prezentului Regulament în ceea ce

privește transparența conturilor furnizorilor de servicii de navigație aeriană.

18. În sensul pct. 17 subpct. 17.1, Autoritatea Aeronautică Civilă poate decide să atribuie autorității naționale competente evaluarea și supravegherea respectării de către furnizorul de servicii de navigație aeriană a cerințelor prevăzute la subpunctul respectiv și, în acest caz, se asigură că autoritatea națională competentă dispune de resurse și expertiză suficiente pentru a executa sarcinile respective.

19. Autoritatea Aeronautică Civilă desfășoară activitățile de monitorizare necesare, inclusiv, după caz, inspecții și audituri, pentru a identifica posibila neconformare, de către entitățile care fac obiectul supravegherii sale în temeiul prezentului Regulament, cu cerințele prevăzute în Regulament și în actele de punere în aplicare adoptate în temeiul acestuia.

20. Fără a aduce atingere pct.17, autoritatea națională de supraveghere furnizează autorității naționale competente evaluarea sa privind respectarea de către furnizorul de servicii de navigație aeriană a cerințelor enumerate în Codul aerian în ceea ce privește soliditatea financiară, răspunderea, acoperirea prin asigurare, regimul de proprietate și structura organizațională. Evaluarea respectivă include, după caz, o recomandare de modificare, limitare, suspendare sau revocare a certificatului.

21. În cazul nerespectării de către entitățile supuse supravegherii a cerințelor prevăzute de prezentul Regulament, Autoritatea Aeronautică Civilă solicită acestora prezentarea și punerea în aplicare a unui plan de acțiuni corective, în condițiile și termenele stabilite de Codul aerian și de reglementările aeronautice civile aplicabile.

22. Furnizorii de servicii de navigație aeriană, operatorii aeroportuari și furnizorii de servicii CIS vizați au obligația să respecte măsurile stabilite de autoritatea națională de supraveghere pentru asigurarea aplicării cadrului normativ în acest context.

23. Deciziile emise de Autoritatea Aeronautică Civilă în temeiul prezentei secțiuni pot fi contestate în condițiile și procedurile stabilite de cadrul normativ național.

Capitolul III

FURNIZAREA SERVICIILOR

Secțiunea 1

Furnizarea de servicii de către furnizorii

de servicii de navigație aeriană

24. Fără a aduce atingere pct. 28-33 și 44, o entitate care îndeplinește cerințele prevăzute de Codul aerian, precum și de actele sale de punere în aplicare are dreptul să furnizeze servicii de navigație aeriană utilizatorilor spațiului aerian al Republicii Moldova și în cadrul aranjamentelor specifice – utilizatorilor spațiului aerian în cadrul Uniunii Europene, în condiții nediscriminatorii.

25. Fără a aduce atingere dispozițiilor naționale care decurg din pct. 12 și 18, autoritatea națională de supraveghere este responsabilă de sarcinile prevăzute în prezenta secțiune în ceea ce privește evaluarea conformității cu cerințele esențiale privind soliditatea financiară, răspunderea, acoperirea prin asigurare, regimul de proprietate și structura organizațională.

26. Fără a aduce atingere dispozițiilor naționale care decurg din pct. 12 și 17, pentru a stabili dacă o entitate îndeplinește cerințele esențiale privind soliditatea financiară, răspunderea, acoperirea prin asigurare, regimul de proprietate și structura organizațională, autoritatea națională de supraveghere:

26.1. evaluează respectarea de către solicitanții certificării, în conformitate cu prevederile Codului aerian, a cerințelor esențiale privind soliditatea financiară, răspunderea, acoperirea prin asigurare, regimul de proprietate și structura organizațională și a cerințelor prevăzute în actele sale de punere în aplicare și prezintă evaluarea lor autorității competente;

26.2. în temeiul pct. 19, efectuează supravegherea deținătorilor unui certificat eliberat în conformitate cu Codul aerian, în ceea ce privește respectarea cerințelor esențiale privind soliditatea financiară, răspunderea, acoperirea prin asigurare, regimul de proprietate și structura organizațională.

27. Prin derogare de la pct. 24, Autoritatea Aeronautică Civilă poate permite furnizarea serviciilor de navigație aeriană ATM/ANS, inclusiv sisteme și componente, personalului și organizațiilor, care sunt furnizate sau puse la dispoziție de către forțele militare, aflate sub responsabilitatea Republicii Moldova, în întreg spațiul aerian sau într-un segment din acesta, fără certificare, în cazul în care forțele militare furnizează astfel de servicii în principal altor mișcări ale aeronavelor decât traficul aerian general.

Secțiunea a 2-a

Desemnarea furnizorilor de servicii de trafic aerian

28. Autoritățile competente ale Republicii Moldova, în comun cu autoritățile competente ale statelor membre ale Uniunii Europene, pot asigura furnizarea de servicii de trafic aerian în exclusivitate în cadrul unor blocuri de spațiu aerian specifice în ceea ce privește spațiul aerian de care sunt responsabile. În acest scop, autoritățile competente desemnează, individual sau colectiv, unul sau mai mulți furnizori de servicii de trafic aerian. Autoritățile competente dispun de competențe discreționare în ceea ce privește desemnarea furnizorilor de servicii de trafic aerian, cu condiția ca furnizorii de servicii de trafic aerian respectivi să îndeplinească cerințele prevăzute la prezenta secțiune fără a aduce atingere pct. 40.

29. Furnizorii de servicii de trafic aerian îndeplinesc următoarele condiții cumulative:

29.1. dețin un certificat sau o declarație valabilă, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative pentru furnizorii de management al traficului aerian și serviciilor de navigație aeriană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 119/2023, sau cu prevederile Regulamentului de punere în

aplicare (UE) 2017/373 (în cazul furnizorilor din cadrul UE), fără a aduce atingere pct. 27;

29.2. respectă cerințele naționale în materie de securitate și de apărare;

29.3. sediul lor principal de activitate este situat pe teritoriul Republicii Moldova sau pe teritoriul unui stat membru; și

29.4. sunt deținuți în proporție de peste 50 % și controlați efectiv, direct sau indirect, prin intermediul uneia sau mai multor întreprinderi intermediare, de către Republica Moldova și/sau state membre sau resortisanți ai statelor membre, cu excepția cazului în care se prevede altfel în cadrul unui acord cu o țară terță la care Republica Moldova și/sau Uniunea este parte.

30. Prin derogare de la pct. 29 subpct. 29.3 și 29.4, Autoritatea Aeronautică Civilă poate desemna un furnizor de servicii de trafic aerian care are sediul principal de activitate într-o țară terță sau care nu respectă condițiile referitoare la proprietate și control prevăzute la subpct. 29.4 pentru a furniza servicii de trafic aerian într-o parte limitată a spațiului aerian de care este responsabilă Republica Moldova, în cazul în care acea parte a spațiului aerian se învecinează cu un spațiu aerian aflat sub responsabilitatea țării terțe respective.

31. Desemnarea unui furnizor de servicii de trafic aerian nu poate fi supusă niciunei condiții care să îi impună furnizorului în cauză:

31.1. să fie deținut în mod direct sau majoritar de către Republica Moldova și/sau statul membru care l-a desemnat sau de către resortisanți ai acestuia;

31.2. să își aibă sediul principal de desfășurare a activității sau sediul social pe teritoriul Republicii Moldova și/sau al statului membru care l-a desemnat; sau

31.3. să utilizeze numai infrastructurile din Republica Moldova și/sau statul membru care l-a desemnat, în cazul în care aplicarea unei astfel de condiții implică o restricționare a libertății de a presta servicii sau a libertății de stabilire care nu este justificată în raport cu un obiectiv legitim de interes general, precum ordinea publică, securitatea sau siguranța publică, și nu este proporțională cu acest obiectiv.

32. Dacă este relevant, Autoritatea Aeronautică Civilă specifică drepturile și obligațiile care le revin furnizorilor de servicii de trafic aerian desemnați în conformitate cu prezenta secțiune. Printre obligațiile respective se pot număra condiții pentru furnizarea în timp util a informațiilor pertinente care permit identificarea tuturor mișcărilor aeronavelor în spațiul aerian de care sunt responsabile.

33. Autoritatea Aeronautică Civilă evaluează periodic drepturile și obligațiile menționate la pct. 32 și respectarea obligațiilor care decurg din prezentul Regulament și din Codul aerian sau ori de câte ori identifică modificări relevante în furnizarea serviciilor și, după caz, emite deciziile cu privire la desemnarea furnizorilor de servicii de trafic aerian, fără a aduce atingere continuității serviciilor.

Secțiunea a 3-a

Relațiile dintre furnizorii de servicii de navigație

aeriană și desemnarea furnizorilor de servicii MET

34. Fără a aduce atingere pct. 27, furnizorii de servicii de navigație aeriană pot recurge la serviciile altor furnizori de servicii care sunt certificați sau care și-au declarat capacitatea în conformitate cu prevederile Codului aerian. O astfel de cooperare se desfășoară în conformitate cu pct. 38-46, după caz.

35. În ceea ce privește furnizorii de servicii de trafic aerian desemnați în conformitate cu pct. 28-33 și furnizorii de servicii MET desemnați în conformitate cu pct. 37, această cooperare face obiectul autorizării de către statele membre în cauză.

36. În sensul pct. 34-35, furnizorii de servicii de navigație aeriană își formalizează relațiile de cooperare prin intermediul unor acorduri scrise sau al unor acorduri juridice echivalente, care stabilesc sarcinile specifice, inclusiv eventualele înțelegeri financiare aplicabile, și funcțiile asumate de fiecare furnizor. Aceste acorduri sau înțelegeri se notifică autorității naționale de supraveghere și autorității naționale competente.

37. Autoritățile competente ale Republicii Moldova pot desemna, individual sau în comun cu statele membre, un furnizor de servicii MET în exclusivitate, în tot spațiul aerian de care este responsabilă sau într-un segment din acesta, ținând seama de considerentele de siguranță.

Secțiunea a 4-a

Condiții privind furnizarea serviciilor CNS, AIS, ADS, MET

și a serviciilor de trafic aerian pentru controlul

de apropiere și de aerodrom

38. Fără a aduce atingere prevederilor Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice și ale Legii nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale, furnizorii de servicii de trafic aerian desemnați pot decide să achiziționeze servicii CNS, AIS sau ADS sau servicii MET în cazurile în care statele membre nu au desemnat în comun cu autoritățile competente ale Republici Moldova un furnizor de servicii MET în conformitate cu pct. 37, în condiții de piață, inclusiv prin intermediul achizițiilor publice sau al altor forme de acorduri, ținând seama de situații specifice, cum ar fi lipsa soluțiilor disponibile pe piață și considerentele legate de interesul public.

39. Autoritatea Aeronautică Civilă poate permite operatorilor aeroportuari sau unui grup de operatori aeroportuari să achiziționeze servicii de trafic aerian pentru controlul de aerodrom și/sau servicii de trafic aerian pentru controlul de apropiere în condiții de piață. În acest scop, Autoritatea Aeronautică Civilă solicită operatorilor aeroportuari prezentarea unei analize fundamentate din care să rezulte că achiziționarea respectivă asigură sporirea calității serviciilor, optimizarea costurilor și menținerea nivelului cerut de siguranță aeronautică.

40. În cazul în care achizițiile menționate la pct. 39 sunt permise, operatorul aeroportuar relevant sau un grup de operatori aeroportuari se asigură că cerințele tehnice din caietul de sarcini includ cerințe privind calitatea serviciilor. Autoritățile competente desemnează furnizorul de servicii selectat în urma achiziției menționate în prezentul punct.

41. În cazul în care serviciile de navigație aeriană sunt achiziționate în condiții de piață, procedurile de achiziții pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană se desfășoară în conformitate cu principiile egalității de tratament, nediscriminării și transparenței, precum și cu dispozițiile aplicabile ale Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice și ale Legii nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale.

42. Autoritatea Aeronautică Civilă supraveghează respectarea cerinței privind separarea evidențelor contabile de către furnizorii de servicii de trafic aerian de rută și, în caz de neconformitate, aplică măsurile de remediere și prescripțiile prevăzute de Codul aerian.

43. În cazul în care un furnizor de servicii de navigație aeriană intenționează să participe la proceduri de achiziții pentru furnizarea de servicii în condițiile pct.38 și 39, Autoritatea Aeronautică Civilă verifică evidențele contabile separate și rapoartele financiare ale acestuia, pentru a preveni și a interzice subvenționarea încrucișată cu alte servicii de navigație aeriană.

44. Un furnizor de servicii CNS, AIS, ADS, MET sau de servicii de trafic aerian pentru controlul de aerodrom sau pentru controlul de apropiere poate fi selectat și, dacă este cazul, desemnat pentru a furniza servicii în Republica Moldova și/sau în statele membre numai ca urmare a unei achiziții efectuate în temeiul pct. 38-40, cu condiția că îndeplinește următoarele condiții cumulative:

44.1. deține un certificat fără a aduce atingere pct. 27;

44.2. sediul său principal de activitate este situat pe teritoriul Republicii Moldova sau al unui stat membru;

44.3. este deținut în proporție de peste 50 % și controlat efectiv, direct sau indirect, prin intermediul uneia sau mai multor întreprinderi intermediare, de către Republica Moldova sau de către statele membre sau resortisanți ai acestora, cu excepția dispozițiilor contrare ale unui acord cu o țară terță la care Republica Moldova sau Uniunea este parte; și

44.4. respectă cerințele naționale în materie de securitate și de apărare.

45. Pct. 56-59 și normele sale de punere în aplicare referitoare la prevederile respective menționate la pct. 60 nu se aplică furnizorilor de servicii de trafic aerian desemnați în urma unei proceduri de achiziții desfășurate în conformitate cu pct. 39 și 40. Furnizorii de servicii de trafic aerian în cauză furnizează autorității naționale de supraveghere date privind performanța serviciilor de navigație aeriană în domeniile-cheie de performanță menționate la pct. 54 și în domeniul siguranței.

46. Fără a aduce atingere prevederilor Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice și

ale Legii nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale, prima dată când un serviciu de trafic aerian pentru controlul de apropiere sau de aerodrom este achiziționat pe un anumit aeroport în conformitate cu pct. 39 și atunci când condițiile esențiale ar necesita o modificare a caietului de sarcini, Autoritatea Aeronautică Civilă asigură verificarea cerințelor tehnice privind calitatea serviciului incluse în caietul de sarcini pentru serviciul specific în cauză.

Secțiunea a 5-a

Furnizarea de servicii de informații comune

47. În cazul în care sunt furnizate servicii CIS, datele diseminate prezintă integritatea și calitatea necesare pentru a face posibilă furnizarea în condiții de siguranță și securitate a serviciilor de management al traficului în cazul aeronavelor fără pilot la bord, într-un mod care să permită utilizarea spațiului aerian în comun cu aeronavele cu pilot la bord.

48. Furnizorul de servicii CIS îndeplinește următoarele cerințe cumulative:

48.1. respectă cerințele naționale în materie de securitate și de apărare;

48.2. sediul său principal de activitate este situat pe teritoriul Republicii Moldova și/sau al unui stat membru; și

48.3. este deținut în proporție de peste 50 % și este controlat efectiv, direct sau indirect, prin intermediul uneia sau mai multor întreprinderi intermediare, de către Republica Moldova și/sau de către state membre sau resortisanți ai acestora, cu excepția cazului în care se prevede altfel în cadrul unui acord cu o țară terță la care Republica Moldova și/sau Uniunea este parte.

49. În cazul în care serviciile CIS sunt furnizate de un singur furnizor de servicii CIS desemnat de Republica Moldova și/sau un stat membru pentru un anumit spațiu aerian U-space, prețul acestor servicii se bazează pe costurile fixe și variabile de furnizare a serviciului în cauză și poate include, în plus, o marjă care să reflecte un raport adecvat între risc și randament. În cazul în care serviciile CIS nu sunt furnizate de un singur furnizor de servicii CIS, serviciile CIS individuale se furnizează gratuit.

50. Costurile pe care se bazează prețul stabilit pentru serviciile CIS se înscriu într-un cont separat de conturile celorlalte activități ale furnizorului de servicii în cauză și sunt accesibile autorității naționale de supraveghere în cauză. Costurile respective sunt puse la dispoziția publicului fără a se aduce atingere pct. 86.

51. Prețul stabilit de furnizorul de servicii CIS este supus evaluării și aprobării de către autoritatea națională de supraveghere. Prețul acestor servicii este pus la dispoziția publicului.

52. Furnizorii de servicii de navigație aeriană pun la dispoziție datele necesare pentru operarea aeronavelor fără pilot la bord în spațiul aerian U-space, în mod nediscriminatoriu, fără a aduce atingere securității naționale, ordinii publice și intereselor politicii de apărare. Furnizorii de servicii CIS și furnizorii de servicii U-space utilizează

aceste date numai în scopuri operaționale ale serviciilor pe care le furnizează.

53. Prețurile pentru accesul la aceste date se bazează pe costurile suplimentare aferente punerii la dispoziție a datelor și pe costurile de generare a datelor, în cazul în care aceste din urmă costuri nu sunt vizate în temeiul pct. 62 și cu excepția cazului în care Republica Moldova și/sau statele membre utilizează alte resurse financiare pentru a acoperi aceste costuri.

Secțiunea a 6-a

Sistemul de performanță și obiectivele de performanță

54. Sistemul de performanță se stabilește conform Regulamentului privind instituirea unui sistem de performanță pentru serviciile de management al traficului aerian și de navigație aeriană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 564/2025.

55. Stabilirea obiectivelor de performanță se reglementează conform Regulamentului privind instituirea unui sistem de performanță pentru serviciile de management al traficului aerian și de navigație aeriană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 564/2025.

Secțiunea a 7-a

Planurile de performanță, obiectivele

de performanță pentru serviciile de navigație aeriană,

mecanismul de evaluare a planurilor

de performanță și monitorizarea

56. Elaborarea planurilor de performanță și stabilirea obiectivelor de performanță pentru serviciile de navigație aeriană se reglementează conform Regulamentului privind instituirea unui sistem de performanță pentru serviciile de management al traficului aerian și de navigație aeriană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 564/2025.

57. Mecanismul de evaluare a planurilor de performanță se reglementează conform Regulamentului privind instituirea unui sistem de performanță pentru serviciile de management al traficului aerian și de navigație aeriană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 564/2025.

58. Mecanismul de monitorizare a performanței se reglementează conform Regulamentului privind instituirea unui sistem de performanță pentru serviciile de management al traficului aerian și de navigație aeriană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 564/2025.

Secțiunea a 8-a

Revizuirea obiectivelor de performanță

și a planurilor de performanță

în cursul unei perioade de referință și punerea

în aplicare a sistemului de performanță

59. Mecanismul de revizuire a obiectivelor de performanță și a planurilor de performanță în cursul unei perioade de referință se reglementează conform Regulamentului privind instituirea unui sistem de performanță pentru serviciile de management al traficului aerian și de navigație aeriană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 564/2025.

60. Mecanismul de punere în aplicare a sistemului de performanță se reglementează conform Regulamentului privind instituirea unui sistem de performanță pentru serviciile de management al traficului aerian și de navigație aeriană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 564/2025.

Secțiunea a 9-a

Principii aplicabile sistemului de tarifare

și bazele de cost pentru stabilirea tarifelor

61. Sistemul de tarifare este reglementat de Metodologia privind baza de calcul și aprobare a taxelor pentru serviciile aeroportuare și de navigație aeriană, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 476/2016.

62. Bazele de cost pentru stabilirea tarifelor sunt reglementate de Metodologia privind baza de calcul și aprobare a taxelor pentru serviciile aeroportuare și de navigație aeriană, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 476/2016.

Secțiunea a 10-a

Zona tarifară, ratele unitare, stabilirea tarifelor, punerea

în aplicare a sistemului de tarifare și evaluarea

conformării cu sistemele de performanță și de tarifare

63. Zona tarifară și ratele unitare ale tarifelor sunt reglementate conform Metodologiei privind baza de calcul și aprobare a taxelor pentru serviciile aeroportuare și de navigație aeriană, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 476/2016.

64. Stabilirea tarifelor se efectuează în conformitate cu Metodologia privind baza de calcul și aprobare a taxelor pentru serviciile aeroportuare și de navigație aeriană, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 476/2016.

65. Punerea în aplicare a sistemului de tarifare și evaluarea conformării cu sistemele de performanță și de tarifare sunt reglementate de Metodologia privind baza de calcul și aprobare a taxelor pentru serviciile aeroportuare și de navigație aeriană, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 476/2016.

Capitolul IV

MANAGEMENTUL REȚELEI

Secțiunea 1

Relațiile cu părțile interesate și relațiile

cu autoritățile militare

66. Furnizorii de servicii de trafic aerian stabilesc mecanisme de consultare pentru a consulta utilizatorii relevanți ai spațiului aerian, operatorii aeroportuari și autoritățile militare cu privire la toate aspectele de importanță majoră ale serviciilor furnizate, inclusiv cu privire la modificările relevante aduse configurațiilor spațiului aerian, sau cu privire la investițiile majore cu impact relevant asupra managementului traficului aerian și asupra furnizării de servicii de navigație aeriană sau a tarifelor aferente. În special, pozițiile acestora sunt luate în considerare într-un stadiu incipient al procesului de elaborare a planurilor strategice de investiții pe termen lung, în special în ceea ce privește aspectele care necesită sincronizarea între desfășurarea echipamentelor de la bordul aeronavelor și a celor de la sol.

67. În contextul politicii comune în domeniul transporturilor, Autoritatea Aeronautică Civilă asigură încheierea sau reînnoirea unor acorduri interinstituționale de colaborare între autoritățile competente civile și militare sau a altor acorduri juridice echivalente cu privire la gestionarea unor blocuri specifice de spațiu aerian și la solicitare informează Comisia Europeană în consecință.

Secțiunea a 2-a

Disponibilitatea datelor operaționale

pentru traficul aerian general

și accesul la aceste date

68. În ceea ce privește traficul aerian general, datele operaționale relevante se pun la dispoziție într-un format interoperabil, în timp real, în mod transparent și nediscriminatoriu și fără a aduce atingere intereselor ce țin de securitatea națională, ordinea publică și politica de apărare, de către toți furnizorii de servicii de navigație aeriană, utilizatorii spațiului aerian, aeroporturi și administratorul de rețea. Această disponibilitate este în beneficiul furnizorilor de servicii de navigație aeriană certificați sau declarați, al entităților care au un interes dovedit în luarea în considerare a furnizării de servicii de navigație aeriană, al entităților militare responsabile de activități de securitate și apărare, al furnizorilor militari de servicii de navigație aeriană, al utilizatorilor spațiului aerian și al aeroporturilor, precum și al administratorului de rețea. Datele pot fi utilizate numai în scopuri operaționale.

69. Prețurile pentru serviciul menționat la pct. 68 se bazează pe principiile generale și pe normele comune de stabilire a prețurilor care urmează să fie stabilite în actul de punere în aplicare menționat la pct. 71.

70. Accesul la datele operaționale relevante menționate la pct. 68 se acordă gratuit, la solicitare, Autorității Aeronautice Civile, Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului de Informații și Securitate, în limita atribuțiilor legale de supraveghere a siguranței aeronautice, de asigurare a securității, a ordinii publice și a apărării naționale.

71. Organul central de specialitate în domeniul aviației civile elaborează și prezintă Guvernului spre aprobare cadrul normativ privind punerea la dispoziție și accesul la datele operaționale în conformitate cu pct. 68 și 70, inclusiv la datele operaționale specifice, principiile generale și normele de stabilire a prețurilor menționate la pct. 69, precum și criteriile pentru identificarea entităților care au un interes dovedit în luarea în considerare a furnizării de servicii de navigație aeriană. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare stabilită.

Capitolul V

SPAȚIUL AERIAN, INTEROPERABILITATEA

ȘI INOVAREA TEHNOLOGICĂ

Secțiunea 1

Informații aeronautice în formă electronică

72. Fără a aduce atingere publicării informațiilor aeronautice și într-un mod consecvent cu respectiva publicare, administratorul de rețea instituie o infrastructură de informare aeronautică pentru a spori disponibilitatea, în formă electronică, a unor informații aeronautice de bună calitate, prezentate într-o manieră ușor accesibilă, care răspunde cerințelor tuturor utilizatorilor interesați în ceea ce privește calitatea datelor și punerea la dispoziție în timp util a acestor informații.

73. Informațiile aeronautice puse la dispoziție astfel pot fi numai informații care respectă cerințele esențiale prevăzute în Codul aerian.

Secțiunea a 2-a

Clasificarea spațiului aerian și utilizarea flexibilă

a spațiului aerian

74. Organul central de specialitate în domeniul aviației civile elaborează și prezintă Guvernului spre aprobare proiectele de acte normative necesare punerii în aplicare a clasificării OACI a spațiului aerian, în scopul asigurării furnizării sigure și eficiente a serviciilor de trafic aerian în spațiul aerian al Republicii Moldova, similar Cerului unic european.

75. Având în vedere caracteristicile și natura activităților militare din Republica Moldova, precum și organizarea chestiunilor militare, autoritățile competente ale Republicii Moldova, la fel ca statele membre, asigură aplicarea în spațiul aerian național, similar cadrului Cerului unic european a conceptului de utilizare flexibilă a spațiului aerian, pentru

a facilita managementul spațiului aerian și managementul traficului aerian în contextul politicii comune în domeniul transporturilor și, după caz, în mod coerent cu Planul general european pentru ATM.

76. Autoritățile competente ale Republicii Moldova, la fel ca statele membre, la solicitare, raportează anual Comisiei Europene cu privire la aplicarea, în contextul politicii comune în domeniul transporturilor, a conceptului de utilizare flexibilă a spațiului aerian în legătură cu spațiul aerian de care răspund.

77. Autoritățile competente ale Republicii Moldova recunosc că, în cazul în care, în special în lumina rapoartelor prezentate de statele membre, sunt necesare condiții uniforme pentru aplicarea conceptului de utilizare flexibilă a spațiului aerian în cadrul Cerului unic european, Comisia Europeană, în limitele politicii comune în domeniul transporturilor și fără a aduce atingere pct. 2, adoptă acte de punere în aplicare pentru stabilirea unor astfel de condiții uniforme.

78. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare stabilită.

79. În cazurile în care apar dificultăți operaționale semnificative în aplicarea prezentei secțiuni care împiedică salvgardarea unor interese esențiale ale politicii de securitate sau de apărare, autoritățile competente ale Republicii Moldova, similar statelor membre, pot suspenda temporar această aplicare, cu condiția de a informa la solicitare Comisia Europeană și celelalte state membre cu privire la aceasta. În urma introducerii unei suspendări temporare, ajustări ale normelor adoptate în temeiul pct. 77 pot fi elaborate pentru spațiul aerian de care răspunde Republica Moldova. Suspendarea temporară și orice astfel de ajustări sunt eliminate la încetarea respectivelor dificultăți operaționale.

Secțiunea a 3-a

Coordonarea SESAR

80. Autoritățile competente ale Republicii Moldova recunosc că entitățile responsabile de sarcinile stabilite în dreptul Uniunii Europene în domeniile de coordonare a fazei de definire a SESAR, a fazei de dezvoltare a SESAR și a fazei de implementare a SESAR, după caz, asigură o coordonare efectivă între aceste trei faze, astfel încât tranziția de la o fază la alta să aibă loc fără sincope și în timp util, concentrându-se în special pe faza de industrializare.

81. Sunt implicate cât mai mult posibil toate părțile interesate relevante din domeniul civil și militar.

Capitolul VI

CONSULTAREA, CONFIDENȚIALITATEA, SANCȚIUNILE ȘI MĂSURILE DE SALVGARDARE

Secțiunea 1

Consultarea părților interesate

82. Autoritatea națională de supraveghere instituie mecanisme adecvate de consultare a părților interesate.

83. În sensul pct. 82 sunt consultate cel puțin următoarele părți operaționale interesate și părți neoperaționale interesate, dacă este relevant:

83.1. furnizorii de servicii de navigație aeriană sau grupurile care îi reprezintă;

83.2. administratorul de rețea;

83.3. operatorii aeroportuari sau grupurile relevante care îi reprezintă;

83.4. utilizatorii spațiului aerian sau grupurile relevante care îi reprezintă;

83.5. forțele militare;

83.6. industria producătoare;

83.7. organismele profesionale de reprezentare a personalului;

83.8. autoritățile naționale relevante;

83.9. coordonatorii de sloturi;

83.10. organizațiile neguvernamentale care au interese legate de aviație sau ATM.

Secțiunea a 2-a

Confidențialitate

84. Autoritățile naționale de supraveghere, care hotărăsc în conformitate cu dreptul intern, nu divulgă informațiile de natură confidențială, în special informațiile referitoare la furnizorii de servicii de navigație aeriană, relațiile de afaceri ale acestora sau componentele referitoare la costurile și veniturile lor.

85. Pct. 84 nu aduce atingere dreptului autorităților naționale de supraveghere de a dezvălui informații în cazul în care acest lucru este esențial pentru îndeplinirea sarcinilor acestora. În această situație dezvăluirea informațiilor este proporțională și are în vedere interesele legitime ale furnizorilor de servicii de navigație aeriană, ale utilizatorilor spațiului aerian, ale aeroporturilor sau ale altor părți interesate pertinente cu privire la protejarea informațiilor lor sensibile din punct de vedere comercial.

86. Informațiile și datele la care se oferă acces în conformitate cu pct. 50 și 56-58 sau care sunt raportate în conformitate cu pct. 61, îndeosebi în ceea ce privește costurile determinate și costurile reale ale furnizorilor de servicii de trafic aerian desemnați, sunt făcute publice, sub rezerva protejării chestiunilor de siguranță publică, de apărare și militare sau a intereselor comerciale ale persoanelor fizice sau juridice, inclusiv a proprietății intelectuale, cu excepția cazurilor în care există un interes public superior în

favoarea divulgării.

Secțiunea a 3-a

Sancțiuni și măsuri de salvgardare

87. În cazul nerespectării prevederilor Regulamentului și ale actelor de punere în aplicare adoptate în temeiul acestuia, săvârșite în special de utilizatorii spațiului aerian, de operatorii aeroportuari și de furnizorii de servicii de navigație aeriană se aplică măsurile de răspundere stabilite la art. 47 din Codul aerian.

88. Prevederile prezentului Regulament nu aduc atingere dreptului Republicii Moldova de a aplica măsurile necesare pentru salvgardarea intereselor esențiale ale politicii de securitate sau de apărare. Astfel de măsuri sunt în special cele imperative:

88.1. pentru supravegherea spațiului aerian aflat în responsabilitatea sa, în conformitate cu acordurile regionale de navigație aeriană ale OACI, inclusiv capacitatea de a detecta, identifica și evalua toate aeronavele care utilizează acest spațiu aerian, în vederea salvgardării siguranței zborurilor și luării de măsuri pentru a răspunde necesităților în materie de securitate și de apărare;

88.2. în cazul unor grave tulburări interne care afectează menținerea ordinii publice;

88.3. în caz de război sau tensiuni internaționale grave care constituie o amenințare de război;

88.4. pentru îndeplinirea obligațiilor internaționale ale unui stat membru în ceea ce privește menținerea păcii și a securității internaționale;

88.5. pentru desfășurarea operațiunilor și instruirii militare, inclusiv posibilitățile necesare pentru manevre.